

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ, СПОРТИВНА МЕДИЦИНА.**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 43**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **4**
Семестр(и): **VII (осінній)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: **«Анатомія людини», «Фізичне виховання», «Фізіологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Пропедевтика медицини»**

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії**, вул. О. Шпейсера, 4, Навчально-науковий медичний центр «Університетська клініка» Харківського національного медичного університету, 2-й поверх, праве крило, м. Харків

Керівник освітнього компонента: доцент Латогуз Сергій Іванович
email: si.latoguz@knmu.edu.ua

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=398>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок, необхідних для проведення фізичної терапії та медичної реабілітації осіб із травмами, функціональними порушеннями та захворюваннями, пов'язаними з фізичним навантаженням, а також спортсменів. Особлива увага приділяється відновленню рухових функцій, профілактиці повторних травм, оптимізації фізичного стану пацієнтів, застосуванню фізичних агентів і сучасних методів кінезіотерапії, а також принципам спортивної підготовки та моніторингу стану здоров'я. Курс охоплює основи біомеханіки, спортивної діагностики, програмування навантажень, етапи відновлення після травм та використання природних і преформованих факторів з урахуванням медичних показань і протипоказань.

МЕТА КУРСУ: сформувати у здобувачів освіти системні теоретичні знання та практичні навички з фізичної реабілітації та спортивної медицини, необхідні для ефективного відновлення функціонального стану пацієнтів з різними травмами та захворюваннями, а також для профілактики спортивних травм і оптимізації фізичної працездатності спортсменів з урахуванням сучасних методів фізіотерапії, кінезіотерапії та комплексного реабілітаційного менеджменту.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та

оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Історія розвитку науки. Основні завдання і зміст лікарського контролю.
2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичних навантажень.
3. Загальні основи фізичної реабілітації. Структура та зміст комплексів ЛФК. Основи лікувального масажу. Прийоми.

4. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.
5. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії, неврології.

Перелік тем практичних занять (30 год.):

1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Історія розвитку науки. Основні завдання і зміст лікарського контролю.
2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичних навантажень.
3. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок. Складання індивідуальних фізкультурно-оздоровчих режимів.
4. Загальні основи фізичної реабілітації. Структура та зміст комплексів ЛФК. Основи лікувального масажу. Прийоми.
5. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.
6. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії, неврології.
7. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей раннього віку
8. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.
9. Звітна документація. Лікарсько-контрольна карта фізкультурника та спортсмена (форма № 061/о чи №162/о) та картки хворого, що лікується в кабінеті ЛФК, відділенні відновного лікування або реабілітаційного центру (форма № 42/о).
10. Практичні навички. Перевірка історії хвороби. Диф. залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Історія розвитку науки. Основні завдання і зміст лікарського контролю.
2. Дослідження та оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної та вегетативної нервової систем за допомогою функціональних проб. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності. Толерантність до фізичних навантажень.
3. Аналіз результатів комплексного лікарського обстеження. Лікарський висновок. Складання індивідуальних фізкультурно-оздоровчих режимів.
4. Загальні основи фізичної реабілітації. Структура та зміст комплексів ЛФК. Основи лікувального масажу. Прийоми.
5. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання, травлення, нирок та порушеннях обміну речовин. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи.
6. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії, неврології.
7. Особливості фізичного виховання немовлят. Фізична реабілітація хворих дітей раннього віку
8. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.
9. Звітна документація. Лікарсько-контрольна карта фізкультурника та спортсмена (форма № 061/о чи №162/о) та картки хворого, що лікується в кабінеті ЛФК, відділенні відновного лікування або реабілітаційного центру (форма № 42/о).
10. Практичні навички. Підготовка до диф заліку, написання історії хвороби.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, проблемно-орієнтоване навчання; метод кейсів; розповідь; робота в групах, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, ділові ігри.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70-120 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗ) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диф. заліку є набрання 70 - 120 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + ДЗ$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Сокрут, В. М., Синяченко, О. В., Сокрут, О. П. (ред.) (2024). Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина. Том 1. Львів: Магнолія. – 480 с.
2. Сокрут В. М., Синяченко О. В., Сокрут О. П. та ін. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : нейрореабілітація. Т. 2 : підручник / за ред. В. М. Сокрута; Тернопіль. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Львів : ФОП Марченко Т. В., 2024. – 340
3. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підручник / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. – Суми : Університетська книга, 2023. – 312 с. – ISBN 978-966-680-965-3.
4. Істомін А. Г., Латогуз О. Ю., Сушецька А. С., Луценко О. С., Манучерян Л. В., Павлова Т. М. Фізична терапія та ерготерапія в клініці внутрішньої медицини : метод. вказівки / А. Г. Істомін [та ін.] ; Харків. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2022. – 48 с.
5. Петренко Н. В. Фізична реабілітація, спортивна медицина : конспект лекцій для студентів спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 222 «Медицина», 017 «Фізична культура і спорт» / Н. В. Петренко. – Суми : СумДУ, 2022. – 134 с.

Зав. кафедри спортивної,
фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії,
ерготерапії, к.мед.н, доцент

Олена МАРКОВСЬКА